

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ І НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

Кузьменко Крістіна Віталіївна,

студентка гр. МгЗП-23

*Київський національний університет технологій та дизайну
Науковий керівник д.ю.н., професор Оніщук Ю.В. завідувач кафедри
приватного та публічного права інституту права та сучасних*

технологій

м. Київ, Україна

Функціонування громадянського суспільства в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану. Введення воєнного стану - це особливий правовий режим, який застосовується в Україні або в окремих її територіях у разі збройної агресії або загрози нападу, яка становить загрозу державній незалежності України та територіальній цілісності. Цей режим передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому керівництву, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування необхідних повноважень для відвернення загрози, протидії збройній агресії та забезпечення національної безпеки. В рамках воєнного стану можуть бути тимчасово обмежені конституційні права і свободи громадян, а також права та законні інтереси юридичних осіб, з урахуванням строку дії цих обмежень [1].

Україна, а також в окремих її регіонах, де був введений воєнний стан, військове керівництво, спільно з військовими адміністраціями (якщо вони створені), мають право встановлювати та реалізовувати тимчасові обмеження конституційних прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, визначені указом Президента України щодо введення воєнного стану. Ці заходи стосуються як самостійної ініціативи військового командування, так і залучення виконавчих органів влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, за

потреби: 1) Запроваджувати посилену охорону об'єктів державного значення, об'єктів національної транспортної системи України та інфраструктури, яка забезпечує життєдіяльність населення, і встановлювати спеціальний режим їх функціонування; 2) Вводити трудову повинність для працездатних громадян, які не призначені для роботи в сфері оборони чи забезпечення життєдіяльності населення, і які не обрані за підприємствами, установами і організаціями на період воєнного стану з метою виконання оборонних завдань та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, що виникають під час воєнного стану, а також для залучення їх до суспільно корисних робіт для задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів та служб цивільного захисту, при цьому спеціальна професійна підготовка не є обов'язковою. Протягом виконання суспільно корисних робіт працівникам зберігається попереднє місце роботи (посада). Порядок залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт та питання їх соціального захисту відповідно до закону визначаються Кабінетом Міністрів України; 3) Використовувати потужності та робочу силу підприємств, установ і організацій різних форм власності для потреб оборони, змінювати режим їх функціонування та проводити інші зміни у виробничій діяльності та умовах праці відповідно до законодавства про працю; 4) Проводити примусову відчуження майна, яке перебуває у приватній або комунальній власності, та вилучати майно державних підприємств та господарських об'єднань для державних потреб у межах правового режиму воєнного стану відповідно до встановленого законом порядку та видавати відповідні документи відповідного зразка; 5) Встановлювати відповідно до рішення Кабінету Міністрів України комендантську годину (обмеження пересування на вулицях та в інших громадських місцях під час певного періоду доби без відповідних дозволів і посвідчень), а також встановлювати спеціальний режим освітлення; 6) Встановлювати особливий режим в'їзду та виїзду, обмежувати свободу переміщення громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також рух

транспортних засобів відповідно до рішення Кабінету Міністрів України; 7) Перевіряти документи осіб відповідно до визначеного Кабінетом Міністрів України порядку, а в разі необхідності проводити перевірку предметів, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією України; 8) Забороняти відповідно до рішення Кабінету Міністрів України проведення мирних зібрань, мітингів, походів та демонстрацій, а також інших масових заходів [2].

Суспільно корисні роботи - це види тимчасової трудової діяльності працездатних осіб в умовах воєнного стану, які виконуються для виконання завдань оборонного характеру, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного походження, що виникли під час воєнного стану та подолання їх наслідків, а також для задоволення потреб Збройних Сил, інших військових формувань і служб цивільного захисту, забезпечення функціонування національної економіки та системи забезпечення життєдіяльності населення. Ці роботи і послуги, як правило, не пов'язані з підприємницькою діяльністю або іншою діяльністю з метою отримання прибутку, і не вимагають спеціальної професійної підготовки [3,4].

Також слід звернути увагу на вплив воєнного стану на бюджетний процес. Ще однією важливою зміною у суспільній участі стало те, що деякі представники громадських організацій, які проживають на територіях, які були окуповані або на яких тривають бойові дії, змушені були виїхати, як в межі України, так і за її межами. Імовірно, що деякі з них переключили свою діяльність на волонтерську допомогу для задоволення гуманітарних потреб Збройних Сил та ВПО, або припинили свою роботу зовсім. Зокрема, серед представників органів місцевого самоврядування та комунальних установ також відбулася релокація в лютому-березні, що призвело до зменшення їхньої взаємодії з громадянським суспільством.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Про Національну поліцію: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
4. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.